

Dutch A: literature – Higher level – Paper 1
Néerlandais A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Neerlandés A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Schrijf een commentaar bij één van de volgende teksten:

1.

De kranteneter

Hoe wisten ze eigenlijk dat hij vroeger krantepapier at als hij honger had? Hij had nu ook wel honger. En ze waren juist aan het eten. De tafel stond vol met dampende schalen, met aardappels en vlees en groenten en alles zag er heel smakelijk uit.

Hij dacht: “Ik zou tenminste best mee willen eten.”

5 Maar de man had een oude krant van de grond opgeraapt en zei: “Hier! Eet jij die maar op. Dat vind je toch lekker, oude kranten!”

En de kinderen keken hem met grote ogen aan. Dat wilden ze wel zien. Iemand die zo'n honger had dat hij een krant ging opeten. Hij zou het dan maar doen. Om ze een plezier te doen. En terwijl iedereen zijn bord begon vol te scheppen scheurde hij een stuk van de krant en stak het in zijn mond. Het merkwaardige was dat het nu gelijk leek of ze hem vergeten waren. Ze zaten nu te eten en vooral de man maakte daarbij smakkende geluiden. De krant smaakte hem helemaal niet. Hij had immers al jaren geen krantepapier meer gegeten. Waarom zou hij ook. Hij was gewend om net als iedereen gewoon te eten. Hij vond het vernederend om daar met die krant te zitten. Alsof hij een schooier was die er nog dankbaar voor moest zijn ook. Hij zat met zijn voeten bij de kachel. En brandde die nu nog maar. Maar de kachel was uit, terwijl het toch flink koud was.

15 Hij dacht: “Zouden ze op mij gerekend hebben dat ze de kachel hebben laten uitgaan?”

20 Dat zou in ieder geval niet aardig zijn, want hij was toch gekomen met vriendelijke bedoelingen. Aan de andere kant zou dat misschien juist goed zijn. Als zij opzettelijk onaangenaam deden had hij geen verplichtingen en dan hoefde hij niet verder te eten van die krant. Maar toch bleef hij dooreten. Tenslotte stond hij op en zei: “Ik ga even de tuin in geloof ik.”

“Welja,” zei de man. “Ga jij maar in de tuin. Krantepapier en de buitenlucht! Er is gewoon niet gezonder.”

25 En nu lachten ze allemaal. De vrouw het meest. Een beetje honend. Hij ging naar buiten met de krant. Er stond een oud eendje¹ voor de deur. Hij dacht, ze zijn nu toch rijk geworden. Tenminste, ze hebben een auto. Maar in de kamer was het allemaal net als vroeger. Met oude meubelen en veel rommel en stof.

30 “Misschien houden ze zich maar zo,” dacht hij. “Het beste bewijs dat het ze goed gaat is immers dat ze een auto hebben.”

De krant smaakte vies. Hij had hem wel weg willen gooien maar dat dorst² hij toch niet omdat het zo'n ondankbare indruk zou maken. En verbeeld je dat zij het toch goed meenden. Want het was waar dat hij vroeger had opgeschept dat hij leven kon van alleen maar oude kranten en dat hij een oude krant het lekkerste vond wat er op de wereld te eten was. Het vervelende was dat het gesneeuwd had. Anders kon hij de krant verscheuren en de snippers weggooien. Maar nu zouden ze kunnen vastvriezen in de sneeuw, en dan bleven ze misschien nog weken liggen.

40 Hij zou zich niet zulke zorgen moeten maken om al die dingen. Wat deed het er eigenlijk toe dat hij die kinderen teleurstelde. Hij hoefde toch geen krantepapier te eten om de kinderen van zijn vrienden een plezier te doen. Het mocht dan waar zijn dat hij vroeger wel eens had opgeschept. Maar iedereen scheidt toch wel eens op, dat hoeft toch geen blijvende verplichtingen te geven. Vooral ook omdat ze niet aardig voor hem waren. Anders hadden ze de kachel niet laten uitgaan met oog op zijn komst, terwijl het nog wel zo koud was.

Jan Arends, *Keefman* (1972)

¹ eend(je): bijnaam voor de Citroën 2-CV (*deux-chevaux*)

² dorst: onvoltooid verleden tijd van “durven”

2.

Hoog tijd

- Het is tijd voor een groot
gedicht. Over liefde, oorlog,
eenzaamheid, of een prachtige
zonsopgang gezien vanuit een bootje
5 op het meer. Een magnifiek
alleszeggend allerlaatst
gedicht, een transplantatie
van de lezer in de dichter.
- Het is tijd voor vrede.
10 Ter land, ter zee, in de lucht
en op de voetbalvelden.
Vrede in Vietnam, verbroedering
tussen Oost en West, vaders en
zoons, Kaïn en Abel.
- 15 Het is tijd voor God. Ook voor Hem
is het tijd om zijn biezen te pakken
en te vertrekken uit de hartkamers
der 17 miljoen reumapatiënten in
West-Europa. Liftend, naar Senegal of Ghana
20 waar nog veel goed werk valt te doen.
- Maar nu
is het tijd om te eten:
de aardappelen zijn al koud,
de sju is aan de bordrand vastgekoekt.

Hans Vlek, *Iets eetbaars* (1966)
